

Raadsinformatiebrief

Betreft: Overzicht bevoegdheden Nieuwkomers

Aan de leden van de gemeenteraad

Naar aanleiding van de raadscommissievergadering Maatschappelijke Ontwikkeling van maandag 18 maart ontvangt u bijgaand overzicht met de bevoegdheden per doelgroep nieuwkomers. Wegens de oorlog in Oekraïne, de asielopvang crisis en de doorstroming op de woningmarkt worden veel gemeente geconfronteerd met aanvullende opvang- en huisvestingsvraagstukken. Welke bevoegdheden de raad, burgemeester en het college heeft wordt in deze RIB nader toegelicht.

Overkoepelend zijn de formele bevoegdheden als volgt belegd:

- Binnen bestemmingsplan = College
- Buiten bestemmingsplan = Raad
- Geld beschikbaar stellen voor aankoop van gebouwen of panden = Raad
- Toezicht/ dagelijkse aansturing = College

Daarnaast informeren wij u als raad graag over de ontwikkeling van het programma Nieuwkomers. Het doel van dit programma is om zorg te dragen dat nieuwkomers in onze gemeente zo goed mogelijk worden ondersteund. Hierbij is er aandacht voor onder andere opvang, huisvesting, onderwijs, participatie, zorg en gezondheid. Binnen dit programma wordt er vanuit de verschillende beleidsterreinen intensief en doelgericht samengewerkt, dit doen wij in samenwerking met onze partners.

De afgelopen jaren werden de verschillende doelgroepen nog apart van elkaar opgepakt. Omdat veel vraagstukken overkoepelend terugkomen is in het kader van een doelgerichtere aanpak gekozen voor een programma om kennis en ervaring te bundelen en werkwijzen af te stemmen. Het is een efficiënte slag maar draagt vooral bij aan een sluitend netwerk om de nieuwkomer heen. Het programma helpt om de huidige processen te verbeteren, een stabiele aanpak in te richten en voorbereid te zijn op eventuele nieuwe ontwikkelingen.

In het programma nieuwkomers zijn de volgende doelgroepen opgenomen:

- Ontheemden uit Oekraïne
- Statushouders
- Asielopvang (inclusies AMV)
- Arbeidsmigranten

De doelgroep Arbeidsmigranten is onderdeel van het programma Nieuwkomers. Deze doelgroep is in de presentatie op 4 maart tijdens de beeldvormende avond niet meegenomen omdat de gemeente geen wettelijke taken heeft in de huisvesting van arbeidsmigranten. Als gemeente vinden we de huisvesting en integratie van deze doelgroep echter wel belangrijk. Daarnaast zullen er raakvlakken zijn in de vraagstukken die naar voren komen rondom deze doelgroep en de overige doelgroepen binnen het programma. Dit is dan ook de reden dat deze groep wel onderdeel uit maakt van dit programma ondanks dat er geen wettelijke taak is. Voor de volledigheid is deze doelgroep ook opgenomen in de uitsplitsing bevoegdheden op de volgende pagina's.

Bevoegdheden bij huisvesten doelgroep Oekraïne				
	Raad	Burgemeester	College	Regio
(nood)opvang Oekraïne		X ¹		
Aanwijzen nieuwe locaties die passen binnen het bestemmingsplan ²	Wensen en bedenkingen meegegeven aan college ³		X	
Verlenen omgevingsvergunning nieuwe locaties ⁴			X	
Toewijzing Oekraïners ⁵				X Via de HUB (aanmeldlocatie)
Aankoop van eigen vastgoed voor de opvang van Oekraïners	X			

1) **Oekraïne** geldt nog: Artikel 7 eerste lid, van de Wet verplaatsing bevolking stelt dat **de burgemeester** ten behoeve van verplaatste en te verplaatsen personen hetzij het beschikbaar stellen van onderkomens, hetzij onderbrenging kan vorderen. In het Besluit inwerkingstelling artikelen 2c en 4 van de Wet verplaatsing bevolking van 31 maart 2022 ('het Besluit') is de Wet verplaatsing bevolking ('de Wet') in werking gesteld. Dit Besluit is vervolgens bij Wet bekrachtigd. Dit geldt totdat de Wet wederom buiten werking wordt gesteld. Ingevolge artikel 4 van de Wet in combinatie met de Regeling draagt de burgemeester in zijn of haar gemeente zorg voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen, met uitzondering van minderjarige vluchtelingen.

Op dit moment ligt de *Tijdelijke Wet Opvang Ontheemden Oekraïne* ter behandeling in de tweede kamer. Op basis van deze Wet Artikel 2, taak 1, zal de bevoegdheid over gaan naar **het College**. Het college van burgemeester en wethouders draagt zorg voor de materiële en immateriële opvang van ontheemden. Wetsvoorstel is op 12 maart besproken in de tweede kamer.

2) Artikel 160 van de Gemeentewet geeft aan dat **het college** in ieder geval bevoegd is om het dagelijks bestuur van de gemeente te voeren, voor zover niet bij of krachtens de wet de raad of de burgemeester hiermee is belast.

3) Artikel 169, lid 4 van de Gemeentewet geeft aan indien de uitoefening ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente het college de raad vooraf inlichtingen geeft. Het college neemt geen besluit dan nadat **de raad in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen** ter kennis van het college te brengen.

4) Artikel 2.4, lid 1 van de Wet algemene bepaling omgevingsrecht (Wabo). **Burgemeester en wethouders** van de gemeente waar het betrokken project in hoofdzaak wordt of zal worden uitgevoerd beslissen op een aanvraag omgevingsvergunning. (NB. De raad besluit over de vaststelling of de wijziging van het bestemmingsplan. In het geval van de opvanglocaties van vluchtelingen en statushouders is echter sprake van (tijdelijke) omgevingsvergunningen voor het afwijken van het bestemmingsplan).

5) Raad van de Europese Unie heeft de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) op 4 maart 2022 in werking gesteld. Gebruik wordt gemaakt van de in de Wet veiligheidsregio's geregelde crisisstructuur met een regionaal beleidsteam (artikelen 39 tot en met 44 van de Wet veiligheidsregio's).

Met de ingang van de Tijdelijke Wet ontheemden uit Oekraïne komt bovenstaande taak te vervallen. Onder het Staatsnoodrecht zijn veel uitvoerende aspecten opgepakt door de veiligheidsregio's, waaronder de Regionale Coördinatie en Vluchtelingen Spreiding (RCVS). De Veiligheidsregio Noord-Holland Noord heeft aangegeven de coördinerende taak van de RCVS niet meer uit te voeren met de ingang van de nieuwe wet. Daarmee verschuift deze coördinerende taak naar gemeentelijke samenwerkingsverbanden, het Rijk kijkt hiervoor naar de centrumgemeenten van veiligheidsregio's als hoofdrolspelers. De gemeente Alkmaar is daarom door de VRNHN benaderd om de coördinerende rol die de veiligheidsregio nu vervult over te nemen per 1 januari 2024.

Bevoegdheden bij huisvesten doelgroep Statushouders				
	Raad	Burgemeester	College	Provincie / Regio/Anders
Urgente doelgroepen opnemen in sociale woningbouw ⁶	X			
Prestatieafspraken maken wooncorporaties			X	
Aanwijzen nieuwe locaties + verlenen vergunning die passen binnen het bestemmingsplan (bijvoorbeeld Flexwonen)	Wensen en bedenkingen meegegeven aan college		X	
Zorgdragen voor huisvesting statushouders ⁷		X	X	
Toewijzing statushouders				COA
Taakstelling vaststellen				Het Rijk
Locaties openen/ bestemmingsplan wijzigen voor locaties buiten bestemmingsplan	X			
Aankoop van eigen vastgoed voor de huisvesting van statushouders (flexwonen/ tussenvoorzieningen)	X			

6) In de Huisvestingsverordening kan de **gemeenteraad** bepalen dat voor een of meer daarbij aangewezen categorieën woonruimte bij het verlenen van huisvestingsvergunningen voorrang wordt gegeven aan woningzoekenden waarvoor de voorziening in de behoefte aan woonruimte dringend noodzakelijk is.

7) Artikel 28 van de Huisvestingswet 2014 bepaalt **dat burgemeester en wethouders** verantwoordelijk zijn voor het huisvesten van vergunninghouders volgens de opgelegde taakstelling.

Bevoegdheden bij asielopvang (inclusief AMV)				
	Raad	Burgemeester	College	Provincie / Regio/Anders
Taakstelling asielopvang ⁸				Het Rijk Spreidingswet
Verdeling asielopvang				Provincie
Nieuwe opvang <i>niet passend</i> binnen bestemmingsplan + wijzigen bestemmingsplan	X			
Nieuwe opvang + verlenen vergunning <i>binnen</i> het bestemmingsplan	Wensen en bedenkingen meegegeven aan college		X	
Visie asielopvang	Wensen en bedenkingen meegegeven aan college		X	

8)Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen ('Spreidingswet'). Artikel 5, lid 1. Onze Minister neemt eens in de twee jaren voor 1 september van het kalenderjaar een verdeelbesluit, per provincie, waarin het minimaal aantal vereiste opvangplaatsen, bedoeld in artikel 3, voor de duur van twee daaropvolgende kalenderjaren voor asielzoekers over de in het besluit aangewezen gemeenten worden verdeeld.

Artikel 3 van de Wet Centraal Orgaan opvang Asielzoekers ('Wet COA') bepaalt dat het COA verantwoordelijk is voor de opvang van asielzoekers. Voor zover het COA samenwerkt met gemeenten is **het college** het aanspreekpunt vanwege de verantwoordelijkheid van het college voor het dagelijks bestuur van de gemeente.

Bevoegdheden bij huisvesting arbeidsmigranten				
	Raad	Burgemeester	College	Provincie/ Regio/Anders
Huisvesting <i>niet passend</i> binnen bestemmingsplan + wijzigen bestemmingsplan	X			
Huisvesting + verlenen vergunning <i>binnen</i> het bestemmingsplan	Wensen en bedenkingen meegegeven aan college		X	
Aankoop van eigen vastgoed voor de huisvesting van arbeidsmigranten	X			
Verhuurvergunning afgeven ⁹	X			

9) Als een gemeente stevig grip wil krijgen op het verhuurbedrag richting arbeidsmigranten, dan kan ze bij gemeentelijke verordening een verhuurverordening vaststellen. Hierin kan de verplichting worden opgenomen dat enkel mag worden verhuurd aan arbeidsmigranten als de verhuurder beschikt over de verhuurvergunning verblijfsruimte (ofwel 'verhuurvergunning arbeidsmigranten'). Alle vormen van huisvesting waar arbeidsmigranten verblijven zijn volgens de Wet Goed Verhuurderschap namelijk 'verblijfsruimte'.

Den Helder, 26 maart 2024.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Den Helder.

J.A. (Jan) de Boer MSc.
burgemeester

M.J. (Marc) Pothast
secretaris

